

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Samlade förmågor för ökad cybersäkerhet (SOU 2025:79)

Er beteckning: Fö2025/01133

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västerbotten bedömer att det finns tydliga fördelar med att samla ansvar gällande information- och cybersäker på en myndighet, vilket bidrar till stärkt motståndskraft för Sverige.

Länsstyrelsen Västerbotten har i huvudsak inget att erinra mot förslagen i betänkandet, dock finns anledning att lämna några synpunkter och kommentarer på förslagen. Sammanfattningsvis:

- Säkerställ att begreppet cybersäkerhet i förordning om NCSC:s uppdrag har samma innebörd som begreppet informationssäkerhet i nu gällande förordning som beskriver MSB:s uppdrag
- Tydlighet krävs i FRA:s samordningsansvar för tillsyner
- Incidentrapporteringen bör förenklas, särskilt när rapportering ska göras enligt flera regelverk
- Väsentligt med samarbete mellan MSB och FRA för att överbrygga de utmaningar som eventuellt uppdragas efter förflyttningen av uppgifter mellan myndigheterna
- FRA måste likt MSB bedriva sina nya uppgifter på ett öppet sätt i sitt förhållande till verksamhetsutövare
- Otydlig gränsdragning vid storskaliga incidenter då CER-direktivet omhändertas vid MSB och NIS2-direktivet vid FRA
- Arbetsformer för NCSC:s verksamhet är inte helt fastställda, rutiner bör tas fram utifrån behov

- Viktigt att Länsstyrelsens roll tydligt framgår i andra myndigheters uppdrag vid krissituationer

Avsnitt 1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Förordning (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 11 a § stycke 3 innehåller följande
Myndigheten ska även rapportera till regeringen om förhållanden på informationssäkerhetsområdet som kan leda till behov av åtgärder på olika nivåer och områden i samhället.

Länsstyrelsen Västerbotten uppmärksammar att stycket ska upphävas i Förordning (2008:1002) men förflyttas dock inte enligt Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:937) med instruktion för Försvarets radioanstalt se avsnitt 1.5.

I stället framgår i avsnitt 3.3.1 FRA ska ha det övergripande ansvaret för samhällets informations- och cybersäkerhet, att stycket omhändertas via 3 § 8 NCSC-förordningen. Paragrafen har följande lydelse: rapportera till regeringen om förhållanden på cybersäkerhetsområdet som kan leda till behov av åtgärder samt lämna förslag på sådana åtgärder, och [...].

Länsstyrelsen Västerbotten vill med detta uppmärksamma utredningen på att begreppet *informationssäkerhetsområdet* används i MSB-förordningen medan begreppet *cybersäkerhetsområdet* används i NCSC-förordningen. Enligt Länsstyrelsen Västerbottens uppfattning har dessa två begrepp många gånger olika innebörd och det finns därmed risk att visst ansvar/uppdrag som ska överföras till FRA och NCSC exkluderas. Länsstyrelsen Västerbotten önskar således ett förtydligande avseende användning av begreppen.

3.3.4 FRA ska ansvara för tillsynssamordning

Länsstyrelsen Västerbotten delar utredningens redovisade problembild gällande att förlägga stödande verksamhet och tillsynsverksamhet på samma aktör. Enligt förslaget är det dock fråga om ett samordningsansvar för tillsyn som ska läggas på FRA, vilket beskrivs mer som en kvalitetsstödande funktion för

tillsynsmyndigheterna i fråga om arbetsmetodik, kompetens etc. Det är tydligt i förslaget att samordningsansvaret inte innebär ett forum för informationsutbyte/spridning om faktiska kontroller utförda på verksamhetsobjekt.

Länsstyrelsen Västerbotten anser därför att det blir viktigt att förtydliga vad utredningen benämner *skiljelinjen* mellan CSIRT-enhetens stödjande verksamhet, FRA:s samordningsfunktion och tillsynsmyndigheternas arbete med tillsyner.

3.3.5 FRA ska ta emot incidentrapporter enligt fler regelverk

Utredningen sammanfattar på ett bra sätt omfattningen av kraven på incidentrapportering som ställs på myndigheter. Länsstyrelsen Västerbotten uppmuntrar till att i så hög grad som möjligt förenkla för verksamhetsutövare genom att möjliggöra rapportering enligt flera regelverk, både nationella och EU-författning, till en rapporteringsfunktion. Utredningen avgränsade sig dock från att göra *en analys av hur de överlappande systemen ska hanteras framöver* (s. 69), vilket är högst relevant och bör genomföras. I den analysen bör också CER-direktivet inkluderas.

5.3.1 Förslagen uppfyller syftena med uppdraget men skapar nya utmaningar

Med den aktuella verksamhetsöverföringen finns det många fördelar. Dock anser Länsstyrelsen Västerbotten att MSB och FRA själva måste välja att prioritera samt ges förutsättningar att arbeta med de utmaningar som denna verksamhetsöverföring kan innebära. Samarbetet mellan dessa parter blir viktigt så att *en effektökning inom informations- och cybersäkerhetsarbetet inte sker på bekostnad av ett svagare civilt försvar i stort* (s.180), som utredningen uttrycker det.

5.4.1 FRA får ett bredare samhällsuppdrag

Det verksamhetsuppdrag som är aktuellt att överföra till FRA kräver *öppenhet*. Länsstyrelsen Västerbotten instämmer med det utredningen uttrycker om att uppgifterna behöver bedrivas på ett öppet sätt. Det är en mycket viktig faktor i att vidmakthålla och utveckla det nära samarbete, samordning och stöd som finns idag

för offentlig och privat sektor. Exempelvis vad gäller samverkan, nätverk, kurser, konferenser, och insyn och medverkande vid framtagning av föreskrifter och metodstöd etc. Detta anser Länsstyrelsen Västerbotten är en väsentlig del i Sveriges förmåga att förebygga samt möta aktuella och framtida hot på informations- och cybersäkerhetsområdet.

5.5.3 Konsekvenser i förhållande till genomförandet av andra EU-rättsakter

Tidigare utredningar avsåg att MSB skulle ansvara för både NIS2- och CER-direktivet. Det har således enligt utredningen inte gjorts någon analys över aktuellt scenario, alltså att direktiven hanteras hos olika myndigheter. Scenariot aktualiseras dock nu och därmed blir det, enligt Länsstyrelsen Västerbotten, extra viktigt att utföra en sådan analys.

Utredningen förtydligar några olika aspekter som riskerar att bli problematiska med scenariot, däri bland incidentrapporteringen. Länsstyrelsen Västerbotten uppmuntrar till att i så hög grad som möjligt förenkla för verksamhetsutövare genom att möjliggöra rapportering, enligt flera regelverk, via samma rapporteringsfunktion. Utredningen nämnder ett pågående projekt inom MSB avseende en gemensam plattform för incidentrapportering. En sådan lösning är intressant och i riktning med Länsstyrelsen Västerbottens önskan om en förenklad hantering.

Utöver detta så presenterar utredarna en allvarlig risk gällande gränsdragningsproblematik vid storskaliga incidenter då CER-direktivet hanteras vid MSB och NIS2-direktivet hanteras vid FRA. Denna risk anser Länsstyrelsen Västerbotten vara mycket angelägen och vill därför extra poängtera vikten av att MSB och FRA ska ha en fungerande hantering av scenariot men också ges förutsättningar att hantera det. Se även nedan *Allmänna synpunkter*.

5.8 Säkerhetsskydd

Utredningen skriver att arbetsformerna för NCSC ännu inte är helt fastslagna vilket gör att det kan uppkomma situationer där exempelvis personal från samverkansmyndigheter deltar i NCSC verksamhet. Länsstyrelsen Västerbotten anser att det ska finnas

fastställda rutiner för när en säkerhetsskyddsöverenskommelse ska upprättas.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelserna har ett geografiskt områdesansvar vilket innebär att länsstyrelsen har i uppgift att främja länets utveckling och att utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande samt inom myndighetens ansvarsområden samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser. Länsstyrelsen har ett tydligt uppdrag att leda och samordna krisberedskapsarbetet och det civila försvaret inom sina län. Detta innebär att Länsstyrelsens roll är att kunna hantera hot i hela hotskalan (ytterst väpnad konflikt) och arbeta tillsammans med länets aktörer; före, under och efter en kris. I händelse av en kris med exempelvis risk för nationell påverkan arbetar länsstyrelsen tillsammans med nationella myndigheter. Se exempelvis skyfall Västernorrland där både Trafikverket och MSB etablerade sig i Västernorrland under händelsen.

Länsstyrelsen har också i uppgift att inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet. Länsstyrelsen fungerar som en länk mellan lokal och nationell nivå vilket blir extra tydligt vid kris. I Västerbotten finns ett aktuellt exempel i hanteringen av Northvolts konkurs, en händelse på en nivå som var för stor för en enskild kommun eller en region att hantera. Länsstyrelsen fick därför i uppdrag av regeringen att samverka med andra relevanta myndigheter, näringslivsorganisationer, kommuner, fackförbund, civilsamhället med flera. Vid behov kan länsstyrelsen samla en bredd av berörda intressen. Länsstyrelsen gjorde veckovisa lägesrapporter till regeringen som sedan tog fram en nationell lägesbild baserad på länsstyrelsens rapporter.

Att i högre utsträckning använda länsstyrelsen som samordnare för staten regionalt underlättar för sektorsmyndigheter att agera territoriellt. I händelse av en kris (cyberattack) på regional nivå eller att krisen ger påverkan på den regionala nivån krävs det att samordning sker av länsstyrelsen inom sitt geografiska områdesansvar och att den kompletteras av FRA som specialist inom området. Det är därför väsentligt att länsstyrelsernas roll att samordna staten i länet tydligt framgår i andra relevanta myndigheters uppdrag.

(Detta utifrån det geografiska områdesansvaret kring krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap (2017:870), samt förordning 2017:868 med länsstyrelseinstruktion och förordning (2022:534) om statliga myndigheters beredskap)

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med informationssäkerhetssamordnare Sandra Jonsson som föredragande.